

בית נאמן

כ"א בטבת תשפ"ב

נושאי השיעור:

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עזריאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
367-367-9-079
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

- א. לא לפספס את החיסון. ב. לא ללחוץ על המוח לזכור. ג. זמן ר"ת. ד. כיצד מוסרים שיעור? ה. גזירת הכשרות והגיוור. ו. תשובות הרמב"ם.
- ז. עמידה בעשרת הדברות. ח. אמונת ישראל תשאר לדורי דורות. ט. גם הנוצרים וגם המוסלמים מודים שתורתנו תורת אמת. י. החבר ומלך כוזר. יא. אבנים מהר סיני. יב. מליוני אנשים ראו את מתן תורה. יג. בשר שנתעלם מן העין. יד. שיעור העיסה להפרשת חלה.

"עד מתי תתחמקין"

א. שבוע טוב ומבורך. לזכור שכל אלה שחייבים בחיסון - לא לפספס. אנוחנו שומעים על אנשים שזלזלו בחיסון השלישי (היו שלושה חיסונים, ועברנו אותם ברוך ה'), אמרו "את השלישי לא חייבים". ואחר כך הם סובלים. לכן כל אדם שהרופאים הודיעו לו שצריך חיסון, לכל אלה שיגידו - צריך לעשות, לא להתחמק ולא לברוח. איך כתוב בירמיה (ל"א, כ"א)? "עד מתי תתחמקין הבת השובבה", הם שובבים ולא רוצים לקחת חיסון... תעשו כמה שיותר מהר!

"כי אתה עמל תשכח, כמים עברו תזכור"

ב. בשבוע שעבר שכחתי שני דברים באמצע השיעור, ניסיתי להיזכר, וכאב לי. ואחרי השיעור הדברים באו... כשאתה לוחץ על המוח לזכור, הוא יעשה לך דוקא, אז אל תזכור, תאמר שכחתי, לא קרה כלום. מה הדברים ששכחתי? "פסל מיכה עבר עמהם בים". אמרתי - "עלה עמהם בים", "נסע עמהם בים", ואני מרגיש שזה לא זה, אבל עכשיו נזכרתי. הגמרא בסנהדרין (דף ק"ג ע"ב) לומדת את זה מהפסוק (זכריה י, י"א) "ועבר בים צרה" [א"ר יוחנן זה פסלו של מיכה] - אז זה עבר עמהם בים. אבל מה לעשות?! המלה עבר עברה על... והדבר השני, הזכרתי שרבי חיים - ושכחתי מה המשפחה שלו - עשה תקנה בעירו איזמיר שיחכו במוצאי שבת שבעים ושתיים דקות אחרי השקיעה. איזה רבי חיים זה היה? אמרתי אולי אלפאנדרי, אולי רבי חיים אחר, אבל זה רבי חיים אבולעפיה. זה צדיק גדול שחי לפני מאתיים ושמונים שנה (נכדו של רבי חיים אבולעפיה הזקן שכנראה היה בימי מרן). והחכם הזה הוא שגור. והוא אמר (הובא בשו"ת מהר"ם פראג' סי' מ"ז) שבכל התלמוד פשוט כמו רבנו תם. ואני לפי עניות דעתי נראה לי שזה לא בדיוק. למה הוא אמר שזה פשוט בכל התלמוד כדעת רבנו תם במוצאי שבת? אלא איך הוא היה לומד? מסתמא כל יום כמה דפי גמרא עם רש"י ותוספות. והתוספות חזרו על זה שלש פעמים לפחות (בשבת ל"ה ע"א ד"ה תרי, בפסחים צ"ד ע"א ד"ה רבי, ומנחות כ"ד ע"ב ד"ה נפסל), ואולי יש עוד מקומות. אז מי שקורא כל יום גמרא רש"י ותוספות, נכנס אצלו במוח שצריכים לחכות עד רבנו תם.

כמה זמן יש מהשקיעה עד צאת הכוכבים?

ג. בשבת (דף ל"ד ע"ב) אמרו ששיעור בין השמשות תלתא רבעי מיל, ובפסחים (דף צ"ד ע"א) אמרו שהוא ארבעה מילין. ויש תירוץ ידוע של מהר"ם אלשקר (סימן צ"ו), שבמסכת שבת רבי יהודה חזר בו ממה שאמר בפסחים. אבל איך זה יכול להיות? מתוך ארבעה מילין נעשו תלתא רבעי מיל (שהן שמונה עשרה דקות מקסימום)? ומה פתאום...
1. זה אחרון עשה נסים ונפלאות, בא לטבריה והייתה מלחמה שם, ואף פעם לא נפל טיל או אבן מסוכנת על בני אדם! יש ספר זמרת הארץ שמספר את זה. מדהים. כל מה שאמר כך היה. (אני ראיתי את זה בערביה. רבי מיקיץ דוד טעון (אחיו של רבי בוגיד ע"ה) כתב את כל הסיפור הזה בספרו "אור הלבנה". זה ספר יפה מאד. הוא מביא בו הרבה דברים מחכמי גר"ב ומחכמי תונס, ומביא ידיעות מכל העולם. נרפס בשנת תר"ץ. ואמרתיה כמה פעמים שכדאי לתרגם את הספר הזה. אין לי כח לתרגם, ואין לי זמן לתרגם. אבל אם הוא היה מתורגם, היה זה נחמד מאד. והוא מביא שם את כל הסיפור של רבי חיים אבולעפיה, העתיק אותו מספר זמרת הארץ, ואחר כך ראיתי את זה בספר זמרת הארץ. גם הפיוט "אוהיל יום יום אשתאה, תמיד עיני צופיה" נכתב לכבודו של רבי חיים אבולעפיה, והוא נזכר שם. והוא אומר עליו: "ורעו לעולם יהיה, בקנין הגוף יהיה, ברכת הדין אל תהיה, קלה וגם בזויה".

שהוא חזר בו? הגמרא בפסחים חזרה בה בשבת? הרי הגמרא לא שואלת "ורמינהו", איך זה פעם ככה ופעם ככה, לא עונה ולא שואלת ולא מתייחסת. אז התירוץ שלו דחוק מאד. כולם מעירים עליו שזה לא מדויק ולא מסתבר (עייני בשו"ת בית נאמן ח"א עמ' קמ"ב). לכן גם הפרי חדש, יש לו קונטרס "בי שמשי", והוא תופס כדעת רבנו תם [דמתחילת שקיעה עד צאה"כ הוי ד' מילין, ומסוף שקיעה עד צאה"כ הוי ג' רבעי מיל]. ואומר הפר"ח (שם אות ה') אם כמו הגאונים שצאת הכוכבים הוא אחרי תלתא רבעי מיל, הרי אנוחנו לא רואים אז שלושה כוכבים. ובמיוחד לפי המיל של מרן שהוא שמונה עשרה דקות, תלתא רבעי מיל זה שלוש עשרה דקות וחצי, מישוה רואה שלוש עשרה דקות וחצי אחרי השקיעה שלושה כוכבים? לא רואים. ולכן אין לנו ברירה. שתי דעות יש לנו, או של הגאונים או של רבנו תם. וכיון שהגאונים נסתיים מהמצאות, אם ככה רבנו תם זה בסדר גמור. אבל מחילה מכבודו, שיטת רבנו תם ניהא לך?! רבנו תם אומר לחכות שבעים ושתיים דקות, ואז כבר כל השמים מלאים כוכבים. רק שלושה כוכבים זכו לעלות לתורה, כהן לוי וישראל!... מאיפה כל הכוכבים האלה?! מה הם? סתם כוכבים הנראים ביום?! לא יעלה על הדעת. אלא אין תירוץ. וגם הרב מנחת כהן שהוא חכם גדול - רבי אברהם כהן פימינטיל (הוא קדם לפני חדש) אמר שהעיקר כמו רבנו תם.

תירוץ נפלא ואמתי ליישב סתירת הסוגיות

ד. אבל כל זה כי לא ידענו את התירוץ הנפלא והאמתי שחידש אותו הגאון מוילנא (סי' רס"א סי' ק"א), וכבר אמרו אותו לפנינו, אבל אף אחד לא ידע מזה. כתב אותו מהר"ל מפראג (גור אריה בשבת דף ל"ה ע"א), לפי עדותו של המשנה ברורה (כי לא ראינו אותו במקור). כתב אותו גם כן רבי אברהם הלוי מחבר ספר גינת ורדים בתשובה כתב יד (איפה התשובה הזאת? בספר תשובות למהר"ם פראג' מהמה"ם סי' מ"ז). ומה התירוץ הנפלא הזה? הוא אומר יש שני צאת הכוכבים, אפשר להבין זאת בסוגיא עצמה. הגמרא בשבת דנה מתי צאת הכוכבים לענין דינא שהגיע היום החדש ששבת כבר נכנסה בו, וזה לא בין השמשות שהוא ספק יום ספק לילה, אלא שבת נכנסת, אם שלושה כוכבים זורחים בשמים בערב, זה סימן שהשבת נכנסת, זה צאת הכוכבים לענין זה. אבל יש צאת הכוכבים אחר, כי באמת עוד לא יצאו כל הכוכבים. בפסחים מדובר

2. היה חכם גדול בן דורו של הגינת ורדים, שמו רבי יעקב פראג' מהמה"ם. זה מה מהמה? לא ידעתי מה זה. אמרו לי "מה" זו עיר במצרים, והוא מהעיר הזאת - מן-הנה. ומצאתי לו רמז: "איש מצרי הצילנו מיד הרועים" (שמות ב' ט). "מצרי הצילנו מיד הרועים" ר"ת מהמה, והוא היה במצרים. פעם כתבו באיזה עילון שהוא תלמידו של מרן. רבון העולמים! איך יכול להיות שהוא תלמידו של מרן?! הוא מתוכנן עם רבי אברהם הלוי בעל הגינת ורדים שחי מאה וחמשים שנה אחרי מרן. איך יכול להיות שהוא תלמידו של מרן?! אלא העיתונאים הם בוקי טריקי שלא יודעים כלום. רואים שהוא כותב: "מורנו ורבנו רבי יוסף קארן", אמרו אם הוא אומר "מורנו ורבנו", משמע שהוא תלמידו. ואם אני כותב "מורנו ורבנו הרב משה שרתר"ג" (בעל הישיבה) אז אני תלמידו?! איך יכול להיות שאני תלמידו? הוא נפטר בתרפ"ח, שבע עשרה שנה לפני שנולדתי... אלא "מורנו ורבנו" זה הרב שלנו. זה הכל.

לע"נ אבי הישיבה הר"צ רבי בנימין הכהן בן מברכה זצ"ל.

עיצוב גרפי: ח'אלה 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:35	17:48	18:29
16:51	17:50	18:25
16:39	17:48	18:23
16:52	17:51	18:26

על הכוכבים במציאות [צאת כל הכוכבים]. ולמה? כי שם כתוב "מעלות השחר עד נץ החמה ארבעה מילין" (שזה שבעים ושתיים דקות לפי החשבון הרגיל). ובערב אותו דבר, משקיעת החמה עד צאת הכוכבים ארבעה מילין. אז הגר"א אומר, כמו שבעלות השחר כל השמים חושך ואפילה ובנץ החמה השמש זורחת, גם צאת הכוכבים זה כמו עלות השחר. בעלות השחר כל השמים מלאים כוכבים, גם צאת הכוכבים של הגמרא כל השמים מלאים כוכבים. הזוהר אומר (בראשית דף ק"ע ע"א) "עלות השחר קדרותא דצפרא" קדרותא זו קדרות, חושך אפילה, מתי זה קדרותא דצפרא? כאשר כל השמים מלאים כוכבים, ולאט לאט הם נעלמים, עד שאחרי שעה ורבע בערך השמש זורחת. ואותו דבר צאת הכוכבים. אז צאת הכוכבים של מסכת פסחים הוא מצד המציאות, וצאת הכוכבים של שבת הוא מצד ההלכה.

הלכה למעשה כהגאונים אך פעמים שחוששים לדעת ר"ת

ה. והתירוץ הזה כל כך יפה וכל כך אמתי, והחכמים שראו אותו אמרו "זאת אמת לאמתה זאת תורה!". ואת זה לא אני אמרתי, אמר את זה גאון גדול שחי לפני מאה וחמשים שנה - רבי יצחק חבר (בספרו "סדר זמנים") יש לו ספר על הזוהר ויש לו ספר בהלכה, והעתקתי אותו בגיליון של שו"ת בית נאמן (סי' כ"ה) שלי. הוא אומר דברי הגר"א ברורים כשמש ואין בהם שום ספק. המציאות כדעתו. הגמרא כדעתו. אין סתירה בין הגמרות. לכן כל היוכחים כולם יושבו. "כל הש"ס כולו פשוט כמו רבנו תם" זה פשוט למי שלומד גמרא עם תוספות, והם קראו את התירוץ של מהר"ם אלשקר אבל לא מצא חן בעיניהם. אבל מי שקרא בפוסקים והגיע לתירוץ הזה של הגר"א, [רואה אחרת]. לכן עיקר ההלכה היא לא כדעת רבנו תם. אבל אנו חוששים לו, מכבדים דעת רבנו תם כי כך נראית דעת מרן, וגם בגלל שהרבה ראשונים הלכו אחריו והם כולם היו בסביבה, בסביבות ספרד צרפת ואשכנז [ולא ראו את המציאות בארץ ישראל]. אמרו לי, הנה הרמב"ן היה בארץ ישראל [וסובר כר"ת]? אבל אז מה? וכי הרמב"ן כתב: בארץ ישראל באתי ובדקתי וראיתי שהמציאות כמו רבנו תם? אין לנו כלום מהחידושים שלו, רק החידושים שלו שכתב אותם בספרד וזהו. אז זו ראייה? זו לא ראייה. וחוף מזה, מדורי דורות ככה נהגו, [כהגאונים].

אני אתפלל בשעה שזה לילה לדעת הגאונים?!

ו. אפילו הרב ע"ש שמקפיד על רבנו תם (שו"ת יבי"א ח"ב באר"ח סי' כ"א ועוד), הוא נותן למשל לרבי משה חבושה שיהיה בריא, להדליק נר במוצאי שבת לפני רבנו תם כדי לברך עליו בורא מאורי האש. ואם הוא היה סובר כמו רבנו תם הלכה למעשה, אם כן אסור לברך, כי זה נדלק בשבת. אבל ההלכה לא ככה, המנהג כמו הגאונים. פעם הרב היה בנתניה, והיה שם האדמו"ר מקלויזנבורג - אולי הבנים שלו, והרב אמר להם: אני צריך מהר להתפלל, עוד מעט שקיעה. אמרו לו: הרי הרב פסק ביביע אומר חלק ב' כמו רבנו תם, אז יש לך עוד הרבה זמן. אמר להם: אני לא פסקתי כמו רבנו תם, אלא אמרתי שאנחנו חוששים לדעת רבנו תם. אבל המנהג כמו הגאונים. אני אתפלל בשעה שזה לילה לדעת הגאונים?!

העיקר בדרשה שהציבור ירצה להקשיב

ז. אז אני שכחתי את השם הזה - רבי חיים אבולעפיה, המילה אבולעפיה ברחה לי. אמרתי אם אני שכח כזה אז אני אפסיק את השיעור. אינני יכול. אני אתן שיעור ובאמצע "שכחתי", וצריך להתאמץ לזכור, והבעיה היא שככל שאתה מאמץ את המוח לזכור הוא עושה לך דוקא... "חזקו ויאמץ לבבכם" (תהלים ל"א כ"ה) לא כתוב "ויאמץ מוחכם". אבל אחר כך נזכרתי שגם גאונים עולם שכחו, גם ראשונים וגם אחרונים שוכחים, אבל צריכים להכין את הדור הבא. בעבר פעם דיבר רבי אליהו מאדאר שיהיה בריא, ופעם רבי יעקב כהן שיהיה בריא, ועוד, וריבי - רבי מצליח חי מאזוז שיהיה בריא מדבר ביום ראשון. אז צריך לפחות פעם בחודש לתת להם לדבר, ואחר כך הציבור יחליט למי יש כח דיבור יפה ויבחר בו, כי לא צריך רק הלכות, הלכות ופולפולים לא חסר לנו היום³, צריך שהציבור יקשיב. ומומחה להקשבה של הציבור זה הרב עובדיה, יחידי! יחידי, דגול מרבה"ה (ע"פ שיר השירים ה', י), לא בחנם, באמצע השיעור פתאום הוא רואה שהציבור עייף מעט, שולף להם איזו בדיחה והם מתרוממים, עולים מקשיבים. כשהרב היה רב ראשי בתל אביב (ברחוב רוטשילד 96) הוא היה הולך לבית הכנסת אוהל מועד, והיה שם אחד שכל הזמן היה אומר למה אנחנו צריכים לתמוך בלומדי תורה? למה? אנחנו עובדים מהבוקר עד הערב ובאים הם ומבקשים תרומה לתורה. וכל הזמן כשהיה בא הבן אדם הזה, הרב היה מדבר על שבת התורה ולומדיה, כמה התורה עושה, כמה התורה מחזיקה

3. רבי בנימין חותה שיהיה בריא, שולף הלכות ופוסקים, סימן פלוני דף פלוני עמוד פלוני.

את עם ישראל, כמה היא החזיקה אותנו אלפיים שנה בגלות⁴. זה מיוחד במינו. והרב היה מדבר ומדבר ומדבר. לפעמים הוא לא רואה אותו, אז הוא מדבר שיעור אחר, ופתאום מגיע אותו "צדיק", והגבאי רומז לרב: נו, נו, פלוני הגיע. ומיד הרב עובר לספר סיפורים על התורה. ככה עשה במשך שנה שלמה, עד שאמר לו: "חבל שאני לא למדתי תורה, וחבל שבני לא למדו תורה!, אבל אני מוכן לעזור ומוכן לתרום!". ברוך ה'. אם אתה מוכן לתרום, מחר בניך ובני בניך ילמדו תורה.

אנשים אמתיים רוצים שיהיה כשר באמת

ח. העולם אינם יודעים מה זה תורה, אינם יודעים. משחקים ביסודי התורה, משחקים בדברים העומדים ברומז של עולם. את הכשרות רוצים להרוס אותה. אני אגיד לכם מה זו כשרות. לפני תשעים-שמונים שנה הייתה תנועת המזרחי שהייתה יותר פשרנית. והחזון איש לא כותב "תנועת מזרחי" לא מכבודו להילחם עם מפלגות, אלא היה אומר "תנועת הדת והחיים" - צריך דת אבל צריך גם חיים. אמר לפי תנועת הדת והחיים דבר שהוא כשר, לא מוכרח להיות כשר באמת, רק יש עליו חומת כשר - גמרונו. אבל אנשים אמתיים רוצים שיהיה כשר באמת, לא שיהיה על פי תנועת הדת והחיים (פאר הדור ח"א עמ' ש"ד). והדברים שלו פועלים את פעולתם לאט לאט⁵. והגיע למצב כזה, שמה שהוא כשר על פי הרבנות הראשית, כשר לכולם. פעם היה יהודי גרבי זקן, שעלה לארץ בשנות החמישים (לפני כמה שנים נפטר), והוא אמר לי: תגיד לי, מה ההבדל בין רבנות ובין חרדים? אנחנו יודעים בגרבי רבנות זו רבנות, כולם אוכלים. אמרתי לו: אתה לא יודע, גרבי וכאן זה משהו אחר. יש גרבי ויש חרבה (חרבה פירושה חורבן). בגרבי מה שהרב אומר מקובל על כולם. אבל כאן יש לך רב ויש לך רבנים אחרים, יש לך מקילים ויש לך מחמירים. לכן מקפידים על זה. אבל הוא לא מכיר ולא יודע את זה. בחוץ לארץ - גם בתנוס וגם במרוקו - אין דבר כזה שצריך הכשר על כל דבר. יש יהודים שאתה יודע שהם שומרים קלה כבחמורה. ואם הוא אומר לך שזה דבר כשר שנעשה בביתו - זה כשר. היום זה לא ככה⁶. במרוקו - אומר הבבא סאלי - כל מי שמביא דבר לחבירו, הוא אוכל אותו, לא צריך שום דבר. ובגרבי גם כן. ויש אפילו יותר מזה, בצרפת יש חנות שידוע שבעל הבית הוא צדיק וחסיד וירא שמים, שומר על קלה כבחמורה, והיו הרבנים אומרים להם: תקחו ממנו גם בלי תעודה. בארץ אי אפשר לעשות ככה. אבל לשחק בתעודה ולומר שמי שירידו לו את התעודה ילך לרב דוד סתיו וכיצא בו (סתיו, חורף, קיץ...) ויתן לו תעודה אחרת - לא עושים ככה! אתה הורס את כל הכשרות בישראל.

- איזו אומה עמדה אלפיים שנה בגלות ולא השתנתה? וזה היטלר אמר, איזו אומה שהאופי שלה נשאר אותו דבר? יש לו ספר (ימח שמו ויאבד זכרו) - "מלחמת...". אמר היהודים האלה זה עם מוזר, עם קשה עורף. בסדר, אנחנו קשי עורף ואנחנו בני אדם, אבל אתה חמור...
- כמו שהדברים שלו פעלו בעניין השמיטה. היום כולם יודעים "שמיטה". כולם יודעים שיש חנויות של חומרת שמיטה, ויש חנויות שעושים היתר מכירה. אבל פעם עניין שמיטה נשכח לחלוטין. כשהחזון איש הגיע לארץ ישראל בתרצ"ג ושאל מה עם השמיטה, אמרו לו: השמיטה זכרונה לברכה, נעשה לה מנוחה "מנוחה נכונה בישיבה עליונה"... אמר, לא, אני אשב על השולחן הקטן שלי בחדר הקטן שלי, ואני אחזק את השמיטה. והוא חיזק אותה! היום כולם יודעים "שמיטה לחומרא". ויש כל מיני ספרים, יש מחמירים הרבה ויש מקילים הרבה, עדיין לא הגענו. אבל ההשפעה של החזון איש נמשכה במשך שנים.
- היום אם אדם מביא בחג הסוכות אוכל כנגד אושפיזא של אברהם יצחק ויעקב, יש שמכינים בבית אוכל, ומעבירים אותו לאיזו משפחה ענייה. בחוץ לארץ הייתי לוקח כוסכוס שעשו בבית, והולך לאיזה רחוב - קלליו מלא גוים, ואני הולך לשם ליהודי אחד שמו שמואל דיני ז"ל (אני מניח שכבר לעולמו...), הייתי מביא לו, והוא אומר לי: "תודה רבה", ממטיר עלי ברכות. עוד לא יצאתי מהבית, כבר התנפלו על זה... כי הכוסכוס שלנו מיוחד במינו. עד שמישהו כתב חידה שיחזקאל הנביא לא אכל כוסכוס אף פעם. הביא הוכחה מהגמרא! יש גמרא כזאת?! וכי היה כוסכוס בזמן הגמרא?! אלא יש גמרא בחולין (דף מ"ד ע"ב) ויחזקאל הנביא (ד', י"ד) אמר "ונבלה וטרפה לא אכלת". מה החידוש? רק נביא לא אוכל? כולנו לא אוכלים נבלה וטרפה! אלא הגמרא אומרת "שלא אכלתי בשר כוס כוס מעולם". כוס הכוונה תשחוט, אם יש תרנגול או עוף מסוכן, ואומרים לשוחט: תשחוט אותו מהר, לא כדאי לאכול אותו, כי אולי הייתה לו איזו בעיה, אבל מן הדין מותר, אם הוא רפף, פירס אחר השחיטה, זה בסדר. (כוס בארמית פירושה שחוט). אז עשו מה חידה, אמרו יחזקאל לא אכל כוסכוס. אבל אנחנו יודעים מדורי דורות איך לעשות כוסכוס, ויש שאומרים שעוד לפני יציאת מצרים ידעו לעשות כוסכוס (עיי' בס' אסף המזכיר ערך כוסכוס). אז הוא ממש התנפל על זה. היום אם אתה מביא דבר כזה ותאמר לו זה הכשר של X. יאמר לך: אני לא אוכל הכשר של X. אני אוכל הכשר של Y, של Z, נו, מה נעשה לו? אז אחרי שאתה מביא לו, יאמר לך "תודה רבה, תזכה למצוות, חג שמח". אתה יוצא והוא זורק את הכל לפח. אני מביא לך בשביל שתזרוק לפח! לכן אין לנו ברירה, נביא כסף. ואת הכסף אתה לא חייב להביא בכל לילה, בליל החג אין נביא כסף? אז בערב החג יש לנו בחור ר' יצחק בכר שיהיה בריא, שאוסף כסף בשביל שבעה אושפיזין. בא בערב חג אומר כמה אתה נותן לאושפיזא? עשרים שקל, עשרים ושישה, חמשים? תכפיל כפול שבע ותחלק להם, והוא עושה ככה. אין מה לעשות.

בית החוראה כסא רחמים
 ע"י ב"ד פ"ק סיסטם ורצין
 ממונות רבית
 02-5363-383
 www.yhr.org.il
 24 שעות יעוץ
 24 שעות ביממה!

לרפואת
ידיד המוסדות
הרב שר שלום בן מציאנה
ה"ו בתושח"
נא להעתיק בתפילה לרפואתו
השלמה בקרוב

לע"נ
כמימס בן סתורנה
סופר ואשתו
מינה יסמינה בת
מרימה

לע"נ
נסים מנשה
בן פלילה כהן
תנצבה א'

אם אתה לא שומע בקולי - אין לך הכשר!

ט. לפני שנים היה הכשר של הרב לנדא (הראשון ע"ה) מספר אחד. אם מישהו עושה רמאויות בהכשר הזה, היה הרב הולך אליו לחנות ומוריד לו את ההכשר. אומר לו, זה ההכשר הזה הוא על דעתי, לא על דעת הממשלה, אם אתה לא שומע בקולי - אין לך הכשר! ואנשים היו נמנעים ומפחדים. היום אין את זה. תוריד הכשר? מה הבעיה, הוא מצפצף עליך ועל ההכשר. אני עושה אחרת. עוד מעט פסת, ופסת זה דבר חמור מאד, חמץ בפסח במשהו. שאנשים יכשלו ויכשלו ויכשלו על חשבון הכתפיים הרחבות של הטייס מתן כהנא? הוא טייס גדול, אבל אפשר לתת לטייס כמו מתן כהנא להיות מנהל בית חולים? לא. אתה יודע רק טוס? טוס לבריאות, אבל אתה לא יכול לתת הכשרים. וכל שכן וקל וחומר ליברמן שהכל לדעתו מותר. אפילו לא צריך להגיד שמות. לכן מאד צריך להזהר. אם חס וחלילה תהיה הגזירה הזאת להפריט את ההכשרים, שאם אין לך הכשר מא' תביא מב', מב' לג' וכו', אז פשוט לא לאכול שום דבר שיש בו ספק. לא לאכול שום דבר⁷.

גזירת הגיור

י. וכל שכן ענייני גיורים. מה שהבינו בן גוריון וחבריו לפני שמונים שנה, הדור הזה לא מבין. והם דוקא היו חילוניים גמורים ולא היה אכפת להם מכלום. לקחו ילדים של הספרדים, שמו אותם בקיבוצים והאכילו אותם נבלות וטרופות. ובכל זאת הבינו שכדי לחזק את העם ולהחזיק אותו שלא יתפורר - זו הדרך. כשאתה נתן לחילוני כשר שלך - הוא יאכל, אבל כשהוא נתן לך "כשר" שלו - הוא לא כשר⁸. אז אין מה לעשות. צריך להיות זהירים. יש דברים שגורמים לפורר ולהרוס את העם אחרי אלפיים שנה.
7. בחוץ לארץ לקחנו סוכריות של גוים, כי מה יש בהם? סוכר. זה בסדר. לקחנו דברים שאין בהם חשש אבל שגוי ישחוט עוף ויאמר לך: אני שוחט אותו בסכין חדה וחלקה, בוא תבדוק, זו נבלה, אסור לעשות את זה (יו"ד סי' ב' ס"א). ואם ישחוט את זה אדם שהוא לא בסדר - קל וחומר, על אחת כמה וכמה.
8. הוא לא "כושר". פעם מישהו מכר בחג הפסח חלב, והוא היה צריך לכתוב על גבי החנות "חלב כשר לפסח" והוא כתב: "חלב קשור לפתח". איך זה חלב קשור לפתח? כי חלב באידיש וקלב [כותבים] אותו דבר, חלב אומרים אותה בכ"ף וכלב בכ"ף. וכשר וקשור אותו דבר, כ"ף וקו"ף אותו דבר, ולפסח ולפתח זה אותו דבר [למבטאם]. אז הוא כתב "חלב קשור לפתח" וכונתו "חלב כשר לפסח"... כל מי שעבר על די החנות, אמר מה? יש כאן חלב קשור לפתח? אף אחד לא קנה. אז הוא אמר: רבותי! בואו, יש כאן "חלב כשר לפסח". אמרו לו יש כאן חלב. אמר להם: איזה חלב? אמרו לו: ככה כתבת. אמר להם: אני כתבתי חלב? אני לא כתבתי חלב...

של גלות, אסור לעשות את זה.

צריך ללמוד מהשפה של הרב עובדיה

יא. אז ראינו הרבה פעמים שתלמידי חכמים יכולים לשכוח ויכולים לטעות, לכן אני משתדל כמה שאני יכול, אבל יום שאני לא יכול, אז אני מרים ידים. אדרבה, "לא אלמן ישראל" (ירמיה נ"א, ה). יש לנו תלמידי חכמים גאונים. רק אני אתן להם עצה, לא רק לשפוך על השומעים הלכות ופולמוס - זה יפה מאד - אבל צריך ללמוד מהשפה של הרב עובדיה. אני למדתי ממנו, שנתיים פחות או יותר הייתי על ידו כל שבוע בישיבת רשב"י, והייתי שומע איך הוא מושך את האנשים. "בחבלי אדם אמשכם בעבותות האבה" (הושע י"א, ד). כשהוא מדבר כולם שומעים ומקשיבים. ואני רואה שם אנשים טיחים, בנאים, סיידים, עם בגדי העבודה שלהם והם באים. חבל לפסס כל מלה של הרב. אין לנו היום בעל מתיקות דיבור כמוהו⁹.

ארבע מהדורות לתשובות הרמב"ם

יב. תשובות הרמב"ם יש בהם כמה מהדורות, לא זכה הרמב"ם כמו פוסקים אחרים שיש להם ספר שר"ת מסודר, כי לא היה לו זמן בכלל לכתוב תשובות. יש לו ספרים של מחשבה, יש לו ספרים של פירוש המשנה, יש לו פירוש על התלמוד שנאבד, יש לו היד החזקה, ספר המצוות וספרי רפואה (כי הוא היה מתעסק ברפואה הלכה למעשה, ויש תרופות שהוא כתב, ועד היום לא מבינים אותם). אבל התשובות של הרמב"ם נדפסו בארבע מהדורות. מהדורא ראשונה - "פאר הדור" עשה אותה חכם אחד מטבריא (ככה ראיתי הערב) - רבי מרדכי תמא¹⁰. וזה לא לשונו של הרמב"ם, אלא תרגום דברי הרמב"ם מערבית לעברית¹¹. ומהדורא שניה של תשובות הרמב"ם זה בליפציה תרי"ט. מה זה
9. יש ספר "מעדני מלך" שהוא כמעט עשוי על פי הדיבורים שלו. כדאי ללמוד ממנו, לא מספיק ללמוד הלכות, אלא צריך ללמוד גם איך לדבר עם בני אדם.
10. מה זה "תמה"? ככה השם שלו. והרב חיד"א מזכיר אותו במעגל טוב (עמ' 122) - "חמ"ת. מי זה חרמ"ת? חכם רבי מרדכי תמה. והוא רמז בתורה. אי אפשר להאמין איך התורה מכילה את כל הבעיות שבעולם, כל השמות, כל האנשים וכל הצדיקים. היום קראנו "ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שונאי בצע" (שמות י"ח כ"א), "תחזה מכל העם" ראשי תיבות תמה. יתרו אומר למשה - וזה רומז גם על הרמב"ם - תבחר מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שונאי בצע", והראשון שנבחר זה היה רבי מרדכי תמה.
11. ולפעמים משנה דברים בלשון מליצה כמו שהרב חיד"א כותב. ואני טעיתי פעם בזה. מצאתי בסימן

וקווי ה'
יהזשו
ב"ת

בכל יום, כל השנה, בעלות המנחה, בזמן האיר והמסוגל, בהיכלי הכוללים במסודותינו הקדושים, יעתירו בערכם ובעד משאלות ליבכם לטובה ולברכה, עשרות אברכים, עמלי החורה, יתפללו עליך

ברכת המנחה

אתה זכאי לקבל זאת! היום! כל יום! כל השנה!

בה"ק של 280 ש' לחודש. למשך שנה, תזכה להמנות על נבחרת השותפים שכבר ראו ישועות תזכה לכ"ה פי עשרת מונים!

מנחה שלוחה * כל תורם המתברך בברכת המנחה
זכאי לקבל שיי יוקרתי ובנוסף, תוגרל טבעת יהלום בין המשתתפים

המומים ומוזעזעים מהסתלקותו של הגאון המופלג בתורה וביראת שמים איש אחד מן הרמתיים סיני ועוקר הרים פניו לכל מאירים כל רז לא אניס לה בנסתר ובנגלה ענותן כהלל אור גולל שייף עייל ושייף נפיק ולא מחזיק טיבותא לנפשיה כסידא קדישא שריד ←

עמידה בעשרת הדברות

יג. עכשיו מה קרה? ישנה תשובה של הרמב"ם שנעלמה מעיני כל חי, עד שנת תרצ"ד. והוא אמר שם (סי' מ"ו) שלא לעמוד בקריאת עשרת הדברות, כי כל דבר שמביא לאמונה הרעה הזאת להעדיף בתורה קצתה על קצתה אסור, אלא כל התורה דבר אחד מפי הגבורה. "ואחות לוטן תמנע" (בראשית ל"ו כ"ב), זה כמו "שמע ישראל". **ככה שיטת הרמב"ם, שאם אתה עומד בעשרת הדברות אתה פוגע בשאר התורה.** ולא ידענו מהתשובה הזאת, ודורות על גבי דורות עמדנו בעשרת הדברות. **והרב חיד"א** (טוב עין סי' י"א) ממליץ על העמידה, **והרב דבר שמואל אבוהב** (סי' רע"ו) **ממליץ על העמידה**, והאשכנזים נוהגים לעמוד. עד שפתאום נתגלתה התשובה הזאת, והביא אותה לראשונה **הרב זוין** (וראיתי את זה בספרו מועדים בהלכה עמ' שכ"ו). אבל הוא לא אמר שצריכים הספרדים לשנות, רק העתיק אותה מהרמב"ם ואמר שיש אפיקורסים שאומרים שרק עשרת הדברות מן השמים (עיין ברכות דף י"ב ע"א), ולכן צריך לסתום את כל הפתחים המביאים לאמונה הרעה הזאת. ומה שאמרו שאנשי בבל נוהגים לעמוד, אין מזה ראייה, שהרי אם יש לנו אנשים בריאים ואנשים חולים, ונניח שהחולים הם הרבה יותר מהבריאים, האם נעשה את כולם חולים כמו הרוב כי "אחרי רבים להטות" (שמות כ"ג, ב)?! מה השגנון הזה?! הרי ודאי שאנחנו נשתדל להבריאה את החולה, ולא להחלות את הבריאים (ככה הרמב"ם כותב, כי המוח שלו הוא מוח של רופא). **והרב עובדיה ע"ה**, כתב פעם בקול סיני (עמ' 94) שתשובת הרמב"ם עיקר, ו"יתד היא שלא תימוט" (גיטין דף י"ז ע"א)! למה? כי יש לנו כלל שכתב הרמ"א בחושן משפט (סימן כ"ה ס"ב) שאם היה ספר מהראשונים שנעלם מעיני האחרונים, ופתאום נתגלה, לא נאמר הנה האחרונים חולקים עליו, אלא קים לך שאם האחרונים היו רואים את דברי הראשון הזה, היו חוזרים בהם¹⁵. וא"כ, איך אנחנו ממשיכים לעמוד?!

האמונה שלנו תשאר לדורי דורות

יד. **אבל אני דעתי שלא כדאי לבטל המנהג.** ומדוע? כי היום יש מינים וכופרים גרועים מזה. כמו שהיה אחד פרופסור נבל בליעל, שהוא אומר לשומעים שלו: אתם מאמינים

15. ועל פי זה כותב הרב חיד"א (ש"ת חיים שאל הי"א סי' י"ו) שמותר לאדם לגור מעל בית הכנסת. ואף על פי ששל פי הגמרא לכאורה זה אסור, וככה פסק מרן (סי' קנ"א סעיף י"ב), אבל ישנה תשובת הרמב"ם (ש"ת פאר הדור סי' ע"ד) שאומר שהאסור הוא שלא מעל ההיכל של הספר תורה, אבל אם אתה גר בצדדים מכאן ומכאן, זה מותר. והרב חיד"א אומר שאילו מרן ראה את התשובה של הרמב"ם היה מתיר וסומכים עליו. משמע שיש לרמב"ם או לתשובות הראשונים שמתגלות חשיבות גדולה.

ליפציה? זה לייפציג¹². **והבן איש חי כאשר הוא מזכיר את תשובות הרמב"ם, הוא מתכוון להוצאה הזאת** - לייפציג תר"ו. **ומהדורא השלישית של ר' אברהם חיים פריימן¹³**, והוא הוציא את תשובות הרמב"ם בירושלים תרצ"ד. **והרב עובדיה מזכיר תמיד את תשובות הרמב"ם על פי מהדורא הזאת** - מהדורא שלישית. ויש שם כמה תשובות שהתגלו בינתיים. **ויש מהדורא רביעית, של הרב (אד"ר) יהושע בלאו**, והיא מהדורא המפורסמת היום - "בלאו"¹⁴. **ולכן יש היום מהדורא של הרב דוד יוסף שיהיה בריא שבנויה על פי כל המהדורות**, ובכל קטע מפאר הדור הוא אומר: במהדורת בלאו כתוב כך, ובמהדורא זו כתוב כך, **חשוב לדעת את כל המהדורות.**

קל"ב שהוא מדבר על אחד הנטען על שפחה גויה ויש לו שם אשת אביו ושלה בנות שלה, האם זה מספיק או שזה נקרא יחוד? ושם נאמר: "ונשים לו שם" ועל המלה "ונשים" יש שתי נקודות. מה הוא התכוון? יש פסוק "נעשה נא עליית קיר קטנה, ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה" (מלכים ב' ד, י). וזאת זה אמרה שנימית לבעלה על אלישע הנביא. נעשה לו חדר מיוחד, ונשים לו שם בחדר הה מטה ושלחן וכסא ומנורה, מה כתב החכם הזה? "ונשים לו שם" - יש לו כמה נשים לשמור עליו. ואני התפלאתי, הרמב"ם כותב בלשון מליצה? הרמב"ם למד מהרב חיד"א? איך זה יכול להיות? אחרי שנים אמרתי רגע, זה לא הרמב"ם כתב, אלא הרמב"ם כתב בערבית, וכשבה המתרגם לתרגם הוא מצא פסוק יפה, אז הוא כתב: "ונשים לו שם". לא לטעות. זה תרגום מערבית עם מליצה של אותה תקופה לפני מאתיים שנה.

12. זו עיר של מסחר ידועה ומפורסמת אצל האשכנזים. אומרים "אני קונה לך שעון יפה מליפציג". מה זה לייפציג? זו עיר שבה היו כל הסוחרים לפני מאתיים שנה. ובגלל **חיי אדם** היה חי שם, היה מסתחר והיה חי. זו הייתה עיר המסחר שלו.

13. כשמזכירים אותו אומרים 'קיום דמו. משהו טעה ואמר לי שהנאצים הרגו אותו, אבל הוא נהרג כאן בארץ בזמן מלחמת השחרור, הוא עלה דרך הר הצופים, ובה ערבים ימח שמם, והרגו אותו עם עוד כמה יהודים.

14. אתם חושבים ש"בלאו" הזה לא מוזכר בתורה? הוא מוזכר! בפרשת יתרו כתוב: "ויאמר משה ליהושע בחר לנו אנשים, וצא הלחם בעמלק" (שמות י"ז ט). "ויאמר משה ליהושע" - "משה" זה הרמב"ם, ומי זה "יהושע"? "בחר לנו אנשים וצא" זה ראשי תיבות: **בלאו**. ואמר לו "צא הלחם בעמלק" - תלחם בתרגום הערבי שלי, ותתרגם אתו. מה זה "עמלק"? כאשר התשובה לא במקור שלה ותורגמה והורקה מכלי אל כלי, התרגום לא מדוייק. פעם הייתה שאלה בדין אישה מורדת, ובשביל לפתור את הבעיה מצאו את לשון הרמב"ם בפירוש המשנה, ועל פיו נוכל להחליט אם האשה הזאת מורדת וצריכה לצאת בלא כתובה, או לא. **והרב הרצוג** (ככה אפי זוכר) פנה לרב **קאפח** וביקש ממנו לבדוק ברמב"ם במקור שלו בערבית, כי הלשון בערבית משתמעת לתרי אנפין. והוא בדק ואמר לו שגם בערבית היא משתמעת לתרי אנפין. אבל אם בערבית היה ברור, היינו אומרים שהאשה הזאת מורדת ולא מגיע לה כתובה. יש כח לרמב"ם, בחור צעיר בן עשרים ושתיים [בגיל זה היה כשכתב את פירוש המשנה] פוסק ומחליט על אשה בדורנו שתצא מבעלה בלי כתובה! אבל הרמב"ם כתב בצורה שמשמעת לתרי אנפין.

חודש הספר במכון "ארח צדיקים"

ספר הידיעה היחיד בארץ
מכון חינוך וחינוך חילוני ודתי
מסגרת חינוכית

ספר המעשרות שלי
מכון חינוך וחינוך חילוני ודתי
מסגרת חינוכית

הנחות נוספות לרוכשים מחמישה ספרים ומעלה

הנחות לכמויות ולמפיצי ספרים

לפרטים והזמנות: 08-6727523 (שלוחה 6)

לדור דעה המנורה שהורה משיירי כנסת הגדולה הגאון הצנוע רבי יחזקאל מאזוז זצוק"ל

מח"ס ים של שלמה וים התלמוד (כת"י) ועוד. בנו של מוה"ר הגאון העצום רבי שלמה מאזוז זצ"ל

גדולה האבידה ואין לה תמורה. תנחומנו הכנים למשפחה הרוממה בבנין ציון וירושלים תנחמו. רבנן ותלמידיהון מוסדות הישיבה

הפילוסופים. קרא לאחד מהם ואמר לו: מה אתה אומר על תפלה וכדומה? אמר לו: מה זו תפלה? וכי הקב"ה מתפעל מהתפלות שלנו? זה מה שיש, הכל דרך הטבע, טבע טבע טבע – ויש לנו הוכחות "על אחת שבע" (כלשון הרשב"א בתשובותיו). אמר לו: אבל כשאני עושה כל פעם משהו, בא אלי מלאך בחלום ואומר לי: "כוונתך רצויה אבל מעשיך אינם רצויים", ולדברייך, אין לא כוונה ולא מעשה. אמר לו: זה מה שאנחנו אומרים, ככה הפילוסופיה שלנו אומרת. שמע ככה ואמר לו: תודה רבה, ושלח אותו. למחרת אמר, אני אביא **כומר של הנוצרים** שהוא בקי בדת הנוצרים. הביא אותו ואמר לו הכומר: תשמע, התורה העיקרית היא של משה, אבל אחר כך הקב"ה החליף אותה, והביא את הברית החדשה. אמר לו: למה? אמר לו: ככה. יש אבא ויש בן, ויש "רוח הקודש", וכן על זו הדרך. אמר לו: איך אפשר שהאלוקים יתגלה בתוך בני אדם? וכי הוא נעשה בן אדם? ואם הוא נעשה בן אדם, איך תלו אותו? זה לא יכול להיות! אמר לו: אני לא יודע, הוא רצה שיתלו אותו כדי שיהיה כפרה על כל בני האדם בעולם. אמר לו: איזה יופי, א"כ למה אתם מאשימים את היהודים שתלו אותו? אדרבא, הם כיפרו על כל העולם. וכן על זו הדרך. שאל אותו כל מיני שאלות.

מלך כוזר התגייר הוא ובני עמו

יז. ואמר לו: תגייד לי, בוא נעזוב את הדת שלך. מה יותר טוב? הדת של היהודים או הדת של המוסלמים? אמר לו בחייו, מה זו הדת של המוסלמים? הרי המוסלמים מביאים אחד שהוא לא יודע לא לקרוא ולא לכתוב, והוא אומר נגלה אלי מלאך ג'בראל¹⁹. אמר לו: נו, מה אתה אומר על זה? אמר לו: הערבים זה דברים בטלים. אבל אנחנו מול היהודים, אנחנו מספר אחד. אמר לו: טוב, תודה רבה. למחרת הביא אחד של הערבים, ואמר לו: מה אתה אומר על הדת שלכם? אמר לו: אין כמות! אמר לו: ומה אתה אומר על הדת של הנוצרים? אמר לו הם משוגעים, לוקחים בן אדם ואומרים שהוא בן של אלקים. מה הטירוף הזה? איך יתכן כדבר הזה? אמר לו טוב, נעזוב את הנוצרים, הדת של הנוצרים או של היהודים, מה עדיף? אמר לו של היהודים! כי "משה קיבל תורה מסיני" (אבות פרק א' משנה א'), ומשה רבנו עשה להם נסים ונפלאות, והיה אתם ארבעים שנה במדבר ונתן להם מן. ובמה הנוצרים מאמינים? לוקחים בן אדם ועושים ממנו אלוה, זה לא יתכן! אז המלך אמר בלבו, הרי שתי הדתות מכבדים את התורה של היהודים, ואני לא שמעתי

ואנחנו מקווים שיחזרו בתשובה לדרך טובה.
19. מי זה? זה גבריאלי. כמו שאצל התימנים ג'בראל זה בערך אותו דבר.

בהר סיני? והם אומרים לו: כן. והוא אומר להם: מה, אתם מאמינים? במאה 21 אתם עדיין מאמינים שהיה מעמד הר סיני?! והם אמרו לו: ודאי שאנחנו מאמינים. אתה תמות והאמונה שלנו תשאר לדורי דורות!

גם הנוצרים וגם המוסלמים מודים שתורתנו תורת אמת

טו. אתם יודעים למה? קודם כל כי מעמד הר סיני, לא היה לו רק עד אחד או שנים או עשרה, כמו להבדיל מה שאומרים הנוצרים, שאחרי שתלו את ההוא, שבועיים לאחר מכן נגלה בחלום לאיזו אשה ואמר לה: "אני חי"... "חזק וברוך"... מי ראה את זה? האשה מספרת חלום... אדם שהיה קשור לאותו שנתלה ראה אותו בחלום כי חשב עליו, זה הכל. או הערבים שאומרים שהנביא שלהם לא יודע לקרוא ולכתוב¹⁶. אלו שניהם עמי הארץ. ולא זו בלבד, אלא שאותו האיש אומר אני לא באתי להוריד אות אחת מהתורה, ודברי התורה חיים וקיימים לעולם, א"כ איך אפשר לטעות ולומר הנה יש תחליף? אין תחליף! הרי שני ה"מחליפים" מודים שהתורה שלנו היא האמת.

מלך כוזר

טז. וזו החכמה של רבי יהודה הלוי בספר הכוזרי. אמר שם שהיה אחד - מלך כוזר (זה היה ברוסיה בכוזר לפני 1500 שנה), שעשה הרבה דברים טובים, וניצח בכמה מלחמות, אבל היה עובד אלילים, וכל פעם אחרי שהיה מנצח ומקריב קרבנות לאלילים כפי שאמרו לו כהני הבעל, היה בא אליו מלאך בחלום ואומר לו: "כוונתך רצויה אבל מעשיך אינם רצויים"¹⁷. והוא לא ידע מה לעשות. ובתחילה אמר שאין לו מה לשאול את היהודים על הדת שלהם, כי לא שוה להיות כמוהם, כי הם כל הזמן בגלות וגזירות, והעם הולך ומתמעט מדור לדור¹⁸. לכן אמר אני לא אשאל אותם כלום. אלא קודם כל יש לנו את

16. סיפר לנו המורה לערבית שפעם היה מוסלמי אחד מחרף את חברו, ואמר לו: "אתה אומיין". מה הפירוש "אומיין"? אנאלפבית. לא יודע כלום). אמר לו אז מה? "גם הנביא היה אומיין"... גם מוחמד לא היה יודע לקרוא ולכתוב... אם כן איך הוא חיבר את הספר שלו? קודם כל הוא לא כתב, רק סופרים יהודים כתבו לו. ויש אומרים שכתבו שם כמה קטעים בספר הקוראן שמסיימים אל"מ. ומה הפירוש? יש אומרים שזה רמז לשמו של הסופר שכתב את הקטע. ויש אומרים שהפירוש הוא "אני לא מאמין", כלומר שהכותב אומר אני לא מאמין במה שאני כותב...

17. מזה הבנתו מה שכותב בעל הישכיל עבדי ע"ה רבי עובדיה הדאיה בכמה מקומות בתשובותיו: "תשובה, הרב פלוני כוונתו רצויה", מה הפירוש "כוונתו רצויה"? תאמר כוונתו כך וכך. אלא שזה ביטוי שנשאר מתקופת ספרד של פעם. "כוונתו רצויה אבל מעשיך אינם רצויים".

18. בימי הביניים הגיע מספר היהודים למליון וחצי. היום ברוך ה' חמשה עשר מליון. רק שחלק לא בסדר,

מליוני אנשים ראו את מתן תורה

יט. ויש לנו עוד הוכחה שלישית, שהי התורה ניתנה במעמד אלפים ורבות - 600,000 רגלי חוץ מהנשים והטף, אפשר להניח שהיו 3 מיליון, ולכולם יש אותה מסורת. למרות שעם ישראל התפרד בגלות בעולם כולו, כולם מוסרים אותה מסורת! אין מי שאומר הייתי שם וזה היה תחבולה. אין אחד כזה! איך יכול להיות דבר כזה?! למה לאומות העולם אין דבר כזה, אפילו לא עשירית מזה, ולא אחד מאלף מזה?! אלא זה סימן שהתורה שלנו היא תורה אמיתית!

מחילה הרב, באמת החלפתי לך את הבשר

כ. והיה מעשה בתלמיד חכם גדול ששמו רבי משה כהן (הבן של רבי שאול כהן מגרבא), והחכם הזה היה שוחט ובודק בעיר "מלטה"²¹, והנה יום אחד היה שם גוי (כנראה נוצרי), שאמר אני אשחק ביהודי הזה. מה עשה הגוי הזה? כל כמה ימים היו שוחטים שור או פרה, ורבי משה היה בודק את הריאות והיה אומר אם זה כשר או טריפה. והגוי הזה קרא לאיזה אדם נכבד במלטה שהיה מקורב למלכות, ואמר לו אתה מכיר את החכם הזה רבי משה כהן? מחר אנחנו שוחטים איזה שור, והוא ישחט אותו, ועד שיבדוק את הריאה אתה תיכנס אתו בשיחה על אמונה ועל כל מיני דברים, וככה תמשוך אותו בשיחה חצי שעה ארבעים דקות. ואתה כבר תראה מה אני אעשה. אמר לו בסדר, מה אכפת לי מהדת שלהם? וכך היה, למחרת הגוי הרשע הזה הכין שני שוורים, אחד שחט אותו רבי משה, ולפני שהוציא לו את הריאות לבדוק, הגיע הגוי המכובד. אמר לו: בוא הנה, והתווכח אתו הרבה, ובינתיים ההוא לקח את השור השני, ושחט אותו והחליף אותו עם השור הראשון והוציא לו את הריאות. ואחרי חצי שעה ארבעים דקות, קרא לו: רבי משה, בוא תבדוק את הריאות. רבי משה בדק ואמר לו: טרף! אמר לו: למה טרף, הרי אין בו שום בעיה? וכי יש בו איזו סירכא או איזה פסול? אמר לו: לא, אין בו כלום, אבל הוא טרף, ואני לא חייב לומר לך מדוע אני מטרף. הפציר בו הגוי: תגיד לי למה זה טרף, הרי כל הזמן אני עומד לידך, ואני יודע שלפעמים יש בו סירכא, ויש סירכא מאונא ראשונה לשלישית, או יש בו תרתי בועי דסמיכי - שתי בועות שסמוכות וכדומה, וכאן אין כלום. סתם. אמר לו: אני לא חייב לומר לך. הפציר בו והפציר בו עד שאמר לו, זה "בשר שנתעלם מן העין". אמר לו: מה זה נתעלם מן העין? באיזו שפה אתה מדבר?! אמר לו: "גאב מן אלעין" כיון שלא ראיתי אותו, לכן אני חושש שאתה החלפת. אמר לו, אני מחליף?! הרי כל הזמן

21. הוא היה רב במלטה והוא נקבר שם, ובימינו העלו את עצמותיו לא"י למושב איתן.

עליה. אז הוא קרא לחכם של היהודים (שנקרא שם בשם "החבר". וכל הספר שם "אמר החבר", "אמר הכוזרי", "אמר החבר" וכו'). וחמשה מאמרים השפיעו עליו והחזירו אותו בתשובה, וגיייר את כל בני דורו²⁰.

אבנים מהר סיני

יח. ודבר שני שיש לנו זכר למעמד הר סיני. כי יש עד היום הזה אבנים בהר סיני (ויש לי כזאת אבן). ומעידים חכמי ספרד (המפרשים של מורה נבוכים ח"א סוף פרק ס"ו), וגם רבי יהונתן אייבשיץ בספר יערות דבש וגם רבי דוד שלמה אייבשיץ (ס' ערבי נחל פרשת שמות) וגם אחרים, שיש אבנים של הר סיני שאם תיקח את האבן ותשבור אותה לרסיסים, תמצא בהם דמות של סנה - שיח של קוצים. אמנם יש אבנים כאלה בעולם, אבל אם תשבור אותם לא תמצא כלום, הכל חלק. והאבנים שלנו בהר סיני לפי מה שאומרים הראשונים, כמה שתשבור את האבן - אפילו תשבור אותה למאה רסיסים, בכל רסיס אם תגדיל אותו תמצא תמונה של סנה. מאיפה בא הדבר הזה? תלמיד חכם אחד בדורנו - הרב עמנואל טולידאנו שהיה בריא אמר אני צריך להבין את זה, והוא מספר שהוא הלך למדען אחד בצרפת (גיאולוג, שזה אדם שבקי בטבע האדמה), ושאל אותו: תגיד לי, האבן הזאת מאיפה הגיעה? שאל אותו: מה הבעיה בה? אמר לו: כי שברנו את האבן ויש בה תמונה של שיח סנה. אמר לו: מאיפה הבאת אותה? אמר לו: מהר סיני. אמר לו: אני לא מכיר מה זה "הר סיני". אמר לו: יש לך חומש מתורגם בצרפתית? תקרא אותו. אחרי כמה ימים אמר לו אני חושב שבזמן מעמד הר סיני, האש הייתה לוהטת בתוך הר סיני, והיא הכניסה את השיח הזה בתוך האבנים. וסנה זה סיני, ובאבנים אתה מוצא צורת סנה ולכן הוא נקרא "הר סיני". אמר לו אבל איך האש הכניסה את זה? אמר לו כנראה שהאבנים נעשו נוזל. רבי עמנואל שהיה בריא, אמר: רגע, הרי זה כתוב בשירת דבורה, (וקראנו את זה בשבוע שעבר, בהפטרה) - "הרים נזלו מפני ה', זה סיני מפני ה' אלוקי ישראל" (שופטים ה', ה). מה הפירוש "הרים נזלו"? הרי היה צריך לכתוב, התלקחו או עלו באש, מה זה נזלו? אלא שלמרות שההר היה קשוח וחזק הוא נעשה נוזל.

20. ויש אומרים שחמש מאות שנה שמלך כוזר ודורותיו אחריה היו שומרים תורה ומצוות. ובימי רב חסדיא אבן שפרוט (שחי כמאה שנה לפני רבי יהודה הלוי), הוא כתב מכתב למלך כוזר: "תגיד לי, אתם מעשרת השבטים? אם כן אני מוכן לוותר על ספרד ועל חמודותיה ועל ממוני ועל הכל, ולבוא להיות עבד אצלך". והמכתב נדפס וכתב אותו מנחם בן סרוק. ויש תשובה של המלך שהוא שבעה לו אחרי שנה וחצי, ואמר לו: אנחנו לא מעשרת השבטים, אלא אנחנו מהחלום הזה. ואת החלום הזה רבי יהודה הלוי פיתח אותו [בספר הכוזרי].

פותרים שנת מינויים חדשה למגזין אוצרות!

הגיע ואיתו חידוש המינויים!

מחיר מינוי לשנת נשאר 100 ₪ וכולל ארבעה מגזינים שיצאו לאור בשנת 2022.

צלצלו או השאירו הודעה בנייד 050-6235157 או בדוא"ל benifene@gmail.com

תנו לנו את הכוח להמשיך להביא לכם את אוצרות יהדות תוניסיה לביתכם. במגזין אוצרות הרבה נוסטלגיה, מידע עשיר, מנהיגים והלכות, היסטוריה של יהדות תוניסיה והרבה חמונות מרגשות.

בנימין פנש, מכון שרי זבולון ומגזין אוצרות יהדות תוניסיה

אני עובד אצלך ביושר ואמונה, איך אתה חושד בי?! אמר לו, כן, ההלכה אומרת שיש חשש שהגוי מחליף. אמר לו: איפה ההלכה הזאת כתובה? אמר לו: במסכת חולין²². אמר לו הגוי: מחילה הרב, אני אומר לך את האמת, אני החלפתי. בוא ואני אפתח לך את החדר השני, ותראה את השור העיקרי שלך שאתה שחטת. אז עכשיו זה שבחדר, הוא בסדר. אמר לו: שניהם אסורים! אמר לו: למה שניהם אסורים?! אמר לו: זה נתעלם מן העין, וזה מה? זה נתעלם מטיפש כמוך... מה נעשה לך? זה גם נתעלם מן העין! אמר: אוי לי כמה כסף הפסדתי.

כמה גדולים דברי חכמים

כא. והיה מעשה דומה בדורנו (לפני כמה שנים פורסם בעיתון). יהודי אחד היה במטוס, ועל ידו יושב גוי, והוא הזמין אוכל כשר וחלק. והביאו לו אוכל כשר כשהוא שמור עם "פלומבה", ועם הבשר הביאו גם לחם וכדו', והוא הלך ליטול ידיים. וכאשר חזר, לא אכל בכלל מכל הבשר וכל האוכל. אמר לו הגוי: ידידי היקר, למה אתה לא אוכל? אמר לו: ככה. אני לא אוכל. אמר לו: למה? הביאו לך אוכל חתום בחותמת, ועם הרבה הידורים, מה אתה מוסיף חומרות על חומרות?! עד שאמר לו: בשר שנתעלם מן העין אסור. אמר לו: אבל כאן אנחנו פה! אמר לו: זה גם נקרא בשר שנתעלם. אמר לו: אתם צודקים! מאיפה הבאתם את ההלכה הזאת? אמר לו: זו גמרא בחולין צ"ה. הוא לא הבין, מה זה חולין ומה זה צ"ה... אמר לו: זו הלכה מפני 1,700 שנה שאמר אותה רב - רבן של כל האמוראים בבבל, שבשר שנתעלם מן העין אסור. אמר לו: הרב שלכם חכם גדול. במאה העשרים ואחת הוא התגבר עלי! הראה לו את האוכל שלו, ואמר לו: זה האוכל שלך! אמר לו היהודי: תאכל אתה גם מזה וגם מזה. לא אכפת לנו. אמר לו: התורה שלנו לא נותנת מקום לתחבולות. היא מספרת לנו על פרעה, איך כל הזמן הוא אומר "רק צאנכם ובקרכם יוצג גם טפכם ילך עמכם" (שמות י"ג, כ"ד), "לכו נא הגברים" (שם פסוק י"א), וככה עד הרגע האחרון. ואז אמר: "קומו צאו" (שם י"ב, ל"א) - לכו! התורה לא נותנת לאדם לעשות תחבולות! אין תחבולות בתורה!

עיסה 1560 גרם חייבת בחלה

כב. יש לנו עוד דבר שרמזתי עליו שבוע שעבר (עיין בעלון הקודם הערה 22), ונגיד אותו בקיצור נמרץ. הרמב"ם כתב (פ"ה מה עדיית פ"א מ"ה) ששיעור עיסה שחייבת בחלה היא תק"ך דרהם (שזה 1,560 גרם). וככה פסק מרן בהלכות פסח (סימן תנ"ו ס"א). וכולם שואלים, וכי הבן איש חי (ש"א פרשת צו הלכה י"ט) שכותב ששיעור חלה הוא תשע"ז דרהם, דהיינו בערך שני קילו וחצי, הוא לא ראה את מרן? והרי לפי מרן 1,560 גרם זה שיעור עיסה שחייבת בחלה. והרב עובדיה ע"ה (שפסק כמרן דלא כהב"א) אכל על הדבר הזה הרבה צרות. וקראו לו ושאלו אותו: איך אתה פוסק נגד הבן איש חי? אמר להם: מרן כותב כמו שאמרתי. אמרו לו: וכי הבן איש חי לא ידע את מרן? אמר להם: אדרבא, תענו לי על הראיה ממרן. לא מצאו מה לענות, ונלחמו בו הרבה. למעשה, הוא לא הראשון שאמר את זה, אמר את זה כבר הרב שיעורי תורה (ג' אות ג') ואמר את זה הרב כ"פ החיים (סימן תנ"ו אות ט"ז) והוסיף שכן המנהג בכל עדות המזרח שתק"ך דרהם - 1,560 גרם של עיסה חייבת בחלה בברכה. מה נעשה עכשיו? אבל באותו רגע הרב לא ראה את כ"פ החיים. והתווכח והתווכח, ועל הדבר הזה רצו לעשות לו נידוי רחמנא ליצלן.

מדוע הבן איש חי לא פסק בזה כמרן?

כג. אבל באמת קשה, וכי הבן איש חי לא ראה את מרן?! התשובה שהוא ודאי ראה את מרן, אלא שהבן איש חי כתב בעצמו שהוא מסתמך על דברי רבי חיים פלאגי בספר חיים לראש (דף ק"ה). ואני יש לי צילום של הדפוס הראשון. ושם מבואר שככה הוא מצא בתשובות הגאונים (שערי תשובה הנדפס בסוף ספר נהרות דמשק סימן שכ"ו וסימן מ"ו), ושם כתוב ששיעור חלה הוא ע"ב אוקיות (כל אוקיה בערך 10.5 דרהם) ואת זה מביא רבי חיים פלאגי, והוא אמר שמה שכתוב ע"ב אוקיות, זו טעות וצריך להיות ע"ד. (וזו הגנה לא מוכרחת, ובעל שיעורי תורה (עמ' קס"ח) אומר ששיעור ע"ב

22. בדף צ"ה (ע"א). ורבי משה חורב ע"ה אומר שזה כתוב בתורה, אני נדהם! כתוב: "לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה" (שמות י"ב מ"ו). וחוצה ראשי תיבות: חולין צ"ה... אתה רוצה להוציא מן הבשר ולא תראה אותו? בחולין צ"ה כתוב שאסור לאכול את זה.

זה השיעור המדויק). לכן רבי חיים פלאגי חשב שהגאונים חולקים על הרמב"ם, והרמב"ם לא ראה אותם. ואם הוא לא ראה אותם אז צריך לפסוק כמו הגאונים, וככה סבר הבן איש חי. אבל מחילה מכבודם, ענוותו של הרמב"ם גרמה שבני אדם עוזבים אותו והולכים לגאונים! הוא ראה את הגאונים, והסביר לנו [בספרו את דעתו], אבל הוא לא יאמר "ודלא כהגאונים", כי הרמב"ם היה זהיר מאד, ובמיניות טובות הוא מספר אחד²³. ורב סעדיה גאון היה מאד יקר וחשוב בעיני הרמב"ם, והוא כותב עליו בכבוד²⁴, כי יש לו יראת כבוד כלפי הגאונים²⁵. אז הבן איש חי ורבי חיים פלאגי עליהם השלום, חשבו שנתגלתה תשובה חדשה (כי נהרות דמשק נדפס יותר מאוחר), וכיון ששם כתוב ששיעור חלה זה שיעור ע"ב אוקיות [חשבו שכך ההלכה]. והסיבה שהגאונים כתבו כן, כי הגאונים לא ידעו את ההבדל בין נפח למשקל, אבל הרמב"ם ידע את ההבדל. אבל הוא לא חלק על הגאונים להדיא, לכן כתב את זה ברמז פעמיים שלוש - גם בפירוש המשנה בחלה (ב"ו), וגם בפירוש המשנה בעדיית (א"ב), וגם בחיבור שלו בהלכות חמץ ומצה (פ"ה הי"ב) ברמז, שמוודדים לפי גוף הדבר ולא כמשקלו, ולכן ברור שהלכה למעשה ששיעור תק"ך דרהם דהיינו 1,560 גרם, חייבים בחלה. ומה שהגאונים כתבו שיעור אחר, כי חשבו שהמשקל והנפח זה אותו דבר. ואם תקח את הביצה ח"י דרהם, ותכפיל אותה בארבעים ושלוש וחומש שזה שיעור חלה, תמצא תשע"ז, אבל כאשר אתה מוריד שלישי (שזה ההפרש בין נפח למשקל), תמצא תק"ך. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

ויהי רצון שיהיו דברי תורה אלה שאמרנו לעילוי נשמת הצדקת מלכה סולטאנה בת מרים, אשתו של הרב הגאון רבי נסים בן שמעון שיבדל לחיים טובים וארוכים. היתה אשה צדקת שחינכה את כל בניה בדרך התורה והאמונה. זכותה תגן עלינו ועל כל ישראל אחינו וכן יהי רצון וגאמר אמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים, ואת כל הקוראים, ואת כל הרואים בלויין דברי תורה אלה. הקב"ה ישלם שכרם. ויבטל מעלינו כל גזירות קשות ורעות שרוצים לגזור נגד התורה, ויתן להם דעת להבין כשאתה נלחם נגד התורה - אתה נלחם נגד עם ישראל, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

23. ישנה שאלה בהלכות טרפויות, וכתב הרמב"ם (פ"א מהלכות שחיטה ה"ו): אבא מארי מן האוסרים ואני מן המתירים. מישהו אחר מה היה כותב? "אבא מארי אוסר ואני מתיר", אבל הרמב"ם לא עשה כך, איפה "כבד את אבין" (שמות כ', י"ב)? אתה מתיר וחולק עליו? לכן כתב יש אוסרים ויש מתירים, אבא בצד האוסרים ואני בצד המתירים, ותבין לכו.

24. ופעם אחת כתב הרמב"ם בפירוש המשנה במנחות (פרק י"א משנה ד'): "זוה דוחה טענת מי שכופר ומאמין שיום כיפור לא היה מעולם לא ביום ו' ולא ביום ראשון". מה זה כופר? לא הכוונה כופר, אלא מכחיש. והתרגום עשה לנו כאב ראש. ומי זה המכחיש הזה? זה רב סעדיה גאון. הקראים היו מצערים אותו, ומקשים עליו איך אתם אומרים שכיפור לא יחול ביום ששי ובמוצאי שבת, הנה יש לנו גמרות מפורשות שחל ביום ששי ובמוצאי שבת? לכן הוא אמר להם שזו תאוריה בעלמא, ולמעשה הוא לא חל אז. אבל המשנה שם נגד זה, כי היא אומרת מפורש (מנחות דף צ"ט ע"ב) שאם חל כיפור ביום ששי, שיעיר החטאת ששחטו אותו ואלים אותו בליל שבת, כי אין אפשרות אחרת. חטאת נאכלת ליום ולילה, ובשביל

לאכול אותו הרי צריך לבשל אותו, ומתי נבשל אותו? הרי אי אפשר לאכול אותו בכיפור ולא בליל שבת. והמשנה אומרת שהבבליים אוכלים אותו כשהוא חי מפני שדעתם יפה. היהודים שבאו מבבל לא אכפת להם לאכול בשר חי, הם שוטפים אותו קצת במים כדי שיעבור הדם שעליו, ואוכלים אותו חי - "נא", לא מבושל. ואם זה רק תאוריה, איך המשנה מעידה שככה היו עושים הבבליים? והרמב"ם לא כתב מי זה המכחיש והכופר? עד שבא הרב קאפח ע"ה ואמר שהמכחיש הזה זה רב סעדיה, שמכחיש את זה בגלל שהיה צריך להלחם בקראים ודחק ודחק עד שכבר אין מה לעשות. אבל הרמב"ם לא כותב "ודלא כרב סעדיה", כי הוא מאד מכבד את רב סעדיה. וגם באגרת תימן אומר הרמב"ם שרב סעדיה גאון נלחם בשביל התורה והקבלה, לכן צריך ללמד עליו זכות שאמר שיבוא המשיח בשנה זו זו, וכבר עברה ולא בא.

25. בניגוד לאיזה בחור אחד שכתב: "מרן ראה הישיבה" אמר שמהגמרא ("ה"דף ל"ד ע"ב) משמע כדעת רב האי גאון שכל סוגי התקיעות כשרות, אבל הרמב"ם כתב אחרת, והרמב"ם הוא אחד מעמודי ההוראה, ורב האי גאון אינו מעמודי ההוראה! "חזק וברוך", לא ידענו את זה... אבל באמת רב האי גאון הוא עמוד עמודי ההוראה! הרמב"ם ביטל את דעתו בזמן שנת השמיטה בגלל דעת רב האי גאון (פ"ה מהלכות שמיטה ה"ו). ככה אתה עושה?! הרי כתבת דברים ברורים ומאירים, והוא לא רוצה להבין.

להלן גילוי חכם הישג ראשון להסתמכותו של המנהיג המובהק... רבי בנימין הכהן זצ"ל איש טבריה וספר ליצחק עם ישראל ודעה נאן קדושים נמשיח ליעקובי סובבנים שנה רבים שסיים מסיירות חיישית זמנים כמובצע מליכת ספר תורה ונחלת נשמתו בזה מליכת חיים ליעקובי נשמתו המובהקת

זכות משה 1
זכות משה 2
זכות משה 3

מזהיר וצרו קשר עכשיו 08-6727523

וי התאונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
 שלוחה 22, נא לשלוח
 התשובות עד יום ראשון
 בערב
 בין הפותרים נכונה יוגרל
 פרס (חובה לציין שם
 וכתובת בצורה ברורה)

גליון
246

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

סוחר שימושי של רבנו מן ראש הישיבה שליט"א
 לעיר גאלה בת הרבנית אמטר מאזנו עליה

עיר ברוך ר'
 שמעון עזרא שליט"א

ידע תדע

השנה הזאת מעברת, עם שלשה עשר חדשים. והסבה לזה, פי התורה אמרה שצריך למנוג את חדשי הלכנה עם שנות החמה, בשתי מלים: "שמו את חדש האביב" (דברים ט"ז א'), והרי "חדש" זה על פי הלכנה, פי רק הלכנה מתחדשת שהיא קטנה ואחר כך חוזרת וגדלה, ואלו החמה לא מתחדשת וכמו שהייתה אומול כך היא היום, אבל "האביב" זה שנה לשמש, פי זה הולך על פי השמש. ואם כן צריך למנוג את שניהם. איך אפשר לעשות את זה? החדשים זה על פי הלכנה, כמו שכתוב "עשה ירח למועדים" (תהילים ק"ד טו), שהמועדים זה לפי הירח. למשל מה שכתוב בתורה "ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג המצות" (ויקרא כ"ג ו'), אתה יודע שהלכנה מלאה באותו הזמן. ואלו השנים זה על פי השמש, לכן כיון שכתוב "חדש האביב", אין ברה וחיבים לעבר את השנה, פי שנותינו שנות החמה (השמש) וחדשינו חדשי הלכנה. אצל הנוצרים הכל על פי השמש, ולכן אפשר שג-1 בגינאר הלכנה תהיה מלאה, ולא אכפת להם שזה ראש חדש שבבבלים. ואלו אצל הערבים זה הפוך - הכל על פי הלכנה, ולכן "רמדאן" שלהם מסתובב. "הולך אל דרום וסובב אל צפון, סובב סבב הולך הרוח ועל סביבתי שוב הרוח" (קהלת א' ו'), זה הרמאין שלהם... אבל התורה אומרת לעשות **הכל בזמנו**, שפסח יחול לך בחדש האביב, ואתה יודע שפסח ככה הזמנים ימים נוחים פי "אביב" זה טוב. כתוב (מכילתא פרשה ט"ז): "היום אתם יצאתם בחדש האביב" (שמות י"ג ד), "מוציא אסירים בפגרות" (תהלים ס"ח ו'), לא חמה ולא צנה. אם פסח יפול בתוך או בקץ שחם מאד זה לא מתאים. ומה הפרוש "שמו" תחכה. רש"י כותב בפסוק "ואבי שמו את הדבר" (בראשית ל"ז א') שפרושו המתין ונחה, לכן גם כאן אם תראה שעוד לא הגיע האביב, תחכה עד חדש האביב. ולכן מעברים את השנה בשביל זה (בליקוט שמעוני (יהושע ה' בספסוק וישבות המן) הובאה דעת רבי אלעזר המודעי שהשנה שנופטר משה רבנו הייתה מעברת. והרי ספר דברים נאמר באותה שנה, מאחד בשבט עד פטירת משה רבנו. ואם כן משה רבנו שנופטר באדר ב', אמר לעם: 'שאלו: תדעו לכם השנה הזאת, "שמו את חדש האביב", פי השנה הוא עוד לא מגיע, ולכן תחכו עד שיגיע חדש האביב. וזו סגרא שהובאה בחזון עובדיה-פזרים (עמוד ל"ב). מצאתי רמז לדבר, "חדש האביב", ראשי תבות ח"ה שזה בגימטריא שלש עשרה, פי בגלל חדש האביב עליך לעשות את השנה שלשה עשר חדשים. אמנם היום על פי החשבון אפשר לדעת מה יהיה בעוד מאה שנה, אבל קשה סנהדרין כל שנה היו בודקים את זה, אם הגיע האביב או לא ואם הגיעו הגלילות מחו"ל או לא, ועל פי כל הדברים האלה היו מחליטים אם לעבר את השנה או לא. (מצאנו מקור לעבור השנה, בדברי הימים ב' (ל' ב') בימי חזקיה המלך. אבל שם חכמים לא הסכימו אתו. פי הגרנא (ברכות י"ע ב') אומרת שהוא עבר ניסן בניסן, כלומר ביום שלשים באדר הוא אמר שלא טוב שיהיה עכשו ניסן פי לא נטהרו העם, ואיך יוכלו להקריב קרבנות כשהם לא נטהרו? לכן דחה אותו עוד חדש. אבל כיון שיום זה כבר ראוי להיות ניסן, אסור לעשות את זה. אבל בשנים אחרות עוד לפני שמגיע ניסן, אפשר לעשות את זה). (גליון 148 אות י"ד והערות 17 ו-18).

למען מספר

הגאון ר' יצחק בוחנין צ"ל והגאון ר' אליהו גז צ"ל

השבוש ובשבועי הבה חלים ימי הפטירה של שני הרבנים שלמדתי אצלם. בכ"ו בשבט פטירת מורי ורבי **רבי יצחק בוחנין צ"ל**. הוא כתב ספר "ויאמר יצחק" על הגמרא והשלחן ערוך, וגם דרשות פי היה דרשן מקלה, ויש לו עוד ספר "בני חן" לזכר בנו רבי חיים בוחנין. אני עבדתי על הספר שלו "ויאמר יצחק" בחייו, והוצאנו אותו לפני כמה שנים בגרמא. אחר כך הוא קבל שתוק ואני כבר הייתי בארץ. אז הביאו אותו לכאן לבית חולים לאנשים משתקים "מלבן" (פרחוב אוסקין בבני ברק), ובגלל כ"ו בשבט תשל"ה ראיתי בחלום שהוא נפטר (ואז הייתי חולה פי זה היה שנה אחרי שפפתי), ולמחרת אמרו לי שבאמת הרב הלך לעולמו. כנראה היה קשר. והוא נפטר בגיל ששים. וביום כ"ח בשבט פטירת מורי ורבי שלמד אותי עיון בגדוהי **רבי אליהו גז צ"ל**, הוא למד אצל הרב מחבר "שלמי תודה" - רבי שלמה דאנה צ"ל, שהוא תלמיד תלמידו של ה"משמרות קהנה" [=ספר עמק על הש"ס שחברו מרן הגאון רבנו אברהם הכהן יצחקי. נפטר לפני כמה וחמשים שנה]. פעם (בשנת תש"ג) ספר לנו הרב שלי שהוא היה לוימ בבית ליד החלון, ובחזו עבר מורו ורבו רבי שלמה דאנה ה"שלמי תודה", ושמע אותו מסביר את הגמרא לבדו. למחרת השלמי תודה פגש את אביו של הרב, ואמר לו: "בנך יצא תלמיד חכם", שאל אותו: איך אתה יודע? ובבואה? אמר לו: "פי הוא מסביר דברים בעל פה, וכתוב פי חיים הם למצאיהם" (משלי פרק ד' פסוק כ"ב) - למצאיהם בפה (עירובין דף ג"ד עמוד א'). היה לו עיון זך מיוחד, ביום ששי היינו קוראים לידו "שנים מקרא ואחד תרגום", כל אחד קורא פסוק והוא מקשיב. ואחר כך הוא אומר לנו הדושים על הפרשה, שהיו כל כך מתקנים (פי היה בוחר אותם) כמו דבש. הרב נפטר בן שבעים ואחת בשנת תשכ"ו, כמה חדשים לפני מלחמת ששת הימים. שהיה חולה, הרב ניסן פינסון צ"ל (ראש ישיבת ח"ד בתוסן) הלך לבקר אותו, והוא אמר לו "אנכי הלך בדרך כל הארץ" (מלכים א' ב' ב') [שפרושו בפסוק שהוא עומד להפטר]. אמנם הוא התפון לומר שהוא עולה לארץ ישראל, פי "ארץ" סתם אצלו זה ארץ ישראל, אבל תוך חדש ימים הלך לעולמו. אחר כך הפסידו אותו בבית הפנסת הגדול, וקראו שם "אנשי אמונה אבדו". הוא היה דין חכם ופוסק, מיוחד במינו. לפני כמה שנים במלאת חמשים שנה לפטירתו (משנת תשכ"ז עד שנת תשע"ז), החק בצרפת אמר שאחרי עשרים-שלשים שנה שורפים את המת, ואם הוא אדם מקבד במיוחד, אחרי חמשים שנה. רצו לעשות לו ככה. שלחתי להם מכתב, ואמרתי להם: אני זוכר את השעורים שלו, באיזו אהבה ומסירות נתן לתלמידים שלו, איך תשורפו אותו? אל תעשו דבר כזה. המכתב עזר ברהו"ה, הם הביאו אותו והוא קבור כאן. אדם צריך לדעת להעריך את ברכותיו, ולא לומר: אחרי שלמדתי אותו נשכח ממך ונעזב אותך, לא עושים ככה. (גליון 101 אותיות ו' ח', וגליון 148 אות ט"ו).

את פינתו של הרב שמואל עידאן שליט"א מידי בוקר ברדיו קול ברמה, אפשר לשמוע בשידור חוזר קי בוקר נאמן 0799270505 שלוחה 624 ובקול הלשון. שיעורים והרצאות של הרב בקו בית נאמן שלוחה 621, בקול הלשון, ובקול תבונה 083012400 שלוחה 315.

חייה

חמשה ושם משה.

תשובה לחידה נמצאת בגליון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה). נא לשלוח תשובות עד יום ראשון בערב

פירוש אגדה קדומה: שני רזיה וטני רי"ח. מרן רבנו יוסף חיים והאון הבדיק רבי יצחק ב"ר חיי. רזיה רבנו רחמיאל והאון רבי יצחק ב"ר חיי. חוכה: יצחק ב"ר חיי. פירוש: כ"ק האדמור" מלובלוב ז"ל (עם יבלחט"א האון רבי וסאל הכון פתרון המטונה: ש"א ראש מוסדות יחד התשובה צמת). שליט"א ראש מוסדות יחד התשובה צמת). חוכה: יצחק שב"ץ - זכרון יעקב

בשתי החידות, יש להקפיד לומר את התשובה והפרטים (כולל שם כתובת וטלפון) בצורה ברורה. חידה זוועה שאינה ברורה טולה למערכת. לא תיכנס להנלה

הלכה נאמנה

מישהו שאל אותי: אדם שגולד בשנה פשוטה שיש בה רק אדר אחד, והשנה שנועשה בה מצוה מעברת, האם עושה את הבר מצוה באדר א' או באדר ב'? הנה ביאור צייט יום האזנה] הספרדים עושים באדר ב' והאשכנזים עושים באדר א' (ושלוח ערוך סימן תקס"ח ט"ו), ולמשל יום פטירת משה רבנו כ' באדר, האשכנזים עושים באדר ראשון